

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

706

Vragen van het lid **Remco Dijkstra** (VVD) aan Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over *het bericht «Griekenland krijgt 1,75 miljard euro uit EU-klimaatplan om twee nieuwe kolencentrales te bouwen»* (ingezonden 15 november 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijksma** (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 7 december 2016).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Greece set to win € 1.75bn from EU climate scheme to build two coal plants»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat publieke gelden afkomstig uit het Europese emissiehandelssysteem, dat is bedoeld om emissies terug te brengen onder andere via beprijzing en door innovatie te stimuleren, nu worden ingezet om armere landen te helpen hun emissies te reduceren?

Antwoord 2

Deze uitzondering staat armere lidstaten toe, onder voorwaarden, gratis rechten te geven aan hun elektriciteitsproducenten om investeringen in modernisering te ondersteunen. Ik vind deze uitzondering billijk gezien de modernisering die de energiesector in deze landen nog moet realiseren.

Vraag 3 en 4

Wat vindt u ervan dat Griekenland daarbij kiest voor het bouwen van twee nieuwe kolencentrales, in plaats van schonere technologie? In hoeverre is het bouwen van nieuwe kolencentrales voor de middellange en langere termijn verstandig als tegelijkertijd in Europa flink wordt ingezet op een versterking van emissiehandel, waardoor het uitstoten behoorlijk duurder zal worden en kolencentrales dus veel minder rendabel zullen zijn?

¹ Website the guardian, 3 november 2016 (https://www.theguardian.com/environment/2016/nov/03/greece-set-to-win-175m-from-eu-climate-scheme-to-build-two-coal-plants?CMP=share_btn_tw)

Antwoord 3 en 4

De betreffende uitzondering is alleen van toepassing op landen, waarvan het BNP lager is dan 60% van het EU gemiddelde. Griekenland staat niet op deze lijst. Bij de behandeling van het herzieningsvoorstel van de ETS richtlijn voor 2021–2030, heeft het Industrie Comité van het Europees parlement voorgesteld om Griekenland toe te voegen aan de lidstaten die gratis emissierechten aan de energiesector kunnen toekennen ten koste van eigen veilinginkomsten. Ik heb geen aanwijzingen dat dit voorstel op brede steun kan rekenen in het Europees parlement en de Raad. Het is daarom onwaarschijnlijk dat Griekenland de bouw van twee nieuwe kolencentrales zal kunnen financieren door middel van de voorgenoemde uitzonderingsbepaling in het ETS. Ik zet me ervoor in dat alleen investeringen in CO₂-arme technologieën in aanmerking komen voor financiering uit deze uitzonderingsbepaling in het ETS. Nieuwe kolencentrales zonder CO₂-opslag lijken mij daarbij ongewenst, mede omdat ik uw analyse deel dat op termijn kolencentrales veel minder rendabel zullen worden.

Vraag 5

Is het niet wrang dat juist emissierechten hiervoor worden aangewend? Zou het niet verstandiger zijn deze middelen in te zetten voor een omslag naar een meer duurzame energievoorziening?

Antwoord 5

Het is van belang dat dit soort middelen, zoals ingezet op basis van bovengenoemde uitzondering, bijdraagt aan de daadwerkelijke reductie van de broeikasgasuitstoot. In het Commissievoorstel voor herziening van de ETS richtlijn voor de periode 2021–2030 worden reeds voorwaarden aan de investeringen gesteld. Zo moet bij de selectie van grote projecten met een waarde boven 10 miljoen euro een competitief biedproces worden gevolgd. Hierbij wordt gescoord op kostenefficiëntie en emissiereductie. Bij de onderhandelingen over de ETS richtlijn, zet ik me er daarnaast voor in dat alleen investeringen in CO₂-arme technologieën voor selectie in aanmerking komen.

Vraag 6

Klopt de veronderstelling dat deze kolencentrales wellicht tot diep in de komende eeuw, dus ook na 2050 actief zullen zijn? In hoeverre schaadt dit klimaatneutraliteit? Of zijn u plannen bekend die het opslaan of hergebruik van koolstof in Griekenland behelzen?

Antwoord 6

Kolencentrales worden verondersteld een economische levensduur van tenminste 25 jaar te hebben. De emissies van de kolencentrales vallen onder het vaste emissieplafond van het Europese emissiehandelssysteem. Het ETS plafond zal richting 2050 sterk dalen gezien de Europese klimaatdoelstelling. De emissies van kolencentrales, ook voor zover nog in gebruik in 2050, zullen afgedekt moeten worden middels de aankoop van emissierechten of het opslaan van CO₂. Een van de uitgangspunten van emissiehandel is dat bedrijven bij lange termijn investeringen rekening houden met de koolstofkosten over de hele levensduur van de investering. In het geval Griekenland conform de wens van het Industrie Comité in de toekomst gratis rechten beschikbaar mag stellen dan zullen de langere termijn koolstofkosten ook een afweging zijn tijdens het competitief biedproces waarmee Griekenland kiest welke projecten met deze gratis rechten worden ondersteund. Ik ben niet op de hoogte van concrete plannen in Griekenland voor opslag voor CO₂.

Vraag 7

Wat is de uitstraling voor het leiderschap van Europa op het gebied van klimaatbeleid als Griekenland deze stap zet en Europa de middelen verschaft? In hoeverre wordt hier een dubbele standaard gehanteerd?

Antwoord 7

Op dit moment is er geen reden te veronderstellen dat Griekenland in aanmerking komt voor deze uitzondering en hiermee nieuwe kolencentrales kan financieren. Zoals bij antwoord 3 opgemerkt, komen wat mij betreft

alleen investeringen in CO₂-arme technologieën in aanmerking voor financiering uit deze uitzonderingsbepaling in het ETS.

Vraag 8

Ook de Grieken willen betaalbare energie en kiezen bewust voor nieuwe kolencentrales ter vervanging van de oude; is het logisch gezien de totale emissieplafonds in Europa, waar ook Nederland onder valt, dat Nederlandse moderne kolencentrales zouden sluiten, terwijl ze elders geopend worden?

Antwoord 8

Uw Kamer wordt nog dit jaar geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de uitfasering van kolencentrales in Nederland.

Vraag 9

Zijn er andere Europese landen die gebruik kunnen maken van dezelfde fondsen om hun energiehuishouding te verbeteren en die ook vernieuwde kolencentrales overwegen? Zo ja, welke, waar, wanneer en hoeveel?

Antwoord 9

De volgende landen mogen volgens het Commissievoorstel voor herziening van de ETS richtlijn gebruik maken van de uitzondering en een deel van hun te veilen emissierechten toekennen aan hun energiesector: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië en Tsjechië. De precieze voorwaarden die hier aan worden gesteld, maken deel uit van de onderhandelingen van de ETS richtlijn. In 2019 moeten de betreffende lidstaten aangeven welke projecten ze willen financieren om hun energiehuishouding te verbeteren en wordt duidelijk of hier ook projecten bij zitten gericht op het moderniseren van kolencentrales.

Vraag 10

Is het niet juist opmerkelijk dat linkse partijen zoals in Griekenland Syriza en de Duitse SPD, ondanks mooie woorden voor milieu, toch eerder neigen te kiezen voor betaalbare en daarmee wat minder schone energie uit kolen dan uit alternatieve, meer duurzame bronnen? Wat is uw oordeel hierover?

Antwoord 10

Ieder lidstaat is zelf verantwoordelijk voor zijn energiebeleid en de afwegingen daarbinnen. Ik zet stevig in op versterking van het ETS omdat hiermee in heel Europa een sterke financiële prikkel voor CO₂-arme energie kan worden gerealiseerd.